

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Sławomir Pałka

BK-VII.0520.73.2026
Warszawa, 23 marca 2026

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na interpelację nr **15404** Pani Posłanki Anity Kucharskiej
- *Dziedzic w sprawie standardów pracy biegłych sądowych oraz opiniodawczych zespołów
sądowych specjalistów w sprawach rodzinnych.*

Ad 1

W Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (KSSiP) odbywają się szkolenia z zakresu rozpoznawania przemocy domowej. Dotąd pojęcia wymienione w zapytaniu, tj.: Darvo, gaslighting, coercive control i inne techniki manipulacji stosowanych przez sprawcę przemocy domowej nie stanowiły wprost przedmiotu zajęć. Natomiast szkolenia z zakresu przemocy domowej miały charakter bardziej przekrojowy i normatywny. Skupiano się w nich na ofierze (w szczególności małoletniej), a nie na psychologicznej definicji technik przemocowych sprawcy:

Szkolenie realizowane w 2025 roku:

1. Szkolenie pt. „Rola sądu rodzinnego i kuratorów zawodowych w sprawach dotyczących przemocy wobec dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci z doświadczeniem uchodźczym – w świetle zmian legislacyjnych z lat 2022-2024”. Zagadnienia szczegółowe omawiane podczas tego szkolenia to m.in.:

- Przemoc wobec dziecka – aspekty prawne, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci z doświadczeniem uchodźczym. Dzieci jako osoby doznające przemocy. Zarządzenia opiekuńcze. Piecza zastępcza.
- Zabezpieczenia w sprawach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej uregulowane w k.p.c.- art. 7552 i n., ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci z doświadczeniem uchodźczym.
- Uprawnienia Policji i Żandarmerii Wojskowej dotyczące sprawców przemocy domowej oraz sposób nadzoru przez sąd rejonowy nad wykonywanymi czynnościami, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci z doświadczeniem uchodźczym.
- Postępowanie przed sądem opiekuńczym w przypadku stwierdzenia stosowania przemocy wobec dziecka - szczególne uprawnienia sądu rodzinnego wynikające z ustawy z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.
- Problematyka wysłuchania dziecka, w tym dziecka z doświadczeniem uchodźczym, w postępowaniu nieprocesowym a wysłuchanie dziecka w postępowaniu procesowym. Wysłuchanie w trybie art. 576 k.p.c. – kontakt i praca z dziećmi z niepełnosprawnością lub trudnościami komunikacyjnymi.
- Wysłuchanie małoletnich z udziałem tłumacza i z uwzględnieniem różnic kulturowych. Reprezentant dziecka – art. 99 k.r.o. Zakres osobowy, wymagania, obowiązki informacyjne, zakres reprezentacji, procedura wyznaczenia.

W 5 edycjach szkolenia, zorganizowanych w kilku miastach, przeszkolono łącznie 98 osób, w tym 14 sędziów, 10 asystentów sędziego, 1 referendarza sądowego, 9 prokuratorów, 4 asesorów prokuratury, 2 asystentów prokuratora, 58 kuratorów zawodowych.

2. Szkolenie pt. „Rozpoznawanie i reagowanie na krzywdzenie dzieci, w tym dzieci z doświadczeniem uchodźczym”. Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- Wprowadzenie do tematyki krzywdzenia dzieci (definicje, rodzaje, skala problemu).
- Krzywdzenie dzieci a migracja; różne postrzeganie krzywdzenia dzieci w różnych kulturach i środowiskach.
- Przedstawienie istniejących możliwości i różnych form pomocy dedykowanej dzieciom z doświadczeniem uchodźczym.
- Czynniki ryzyka i formy krzywdzenia dzieci, w tym dzieci z doświadczeniem uchodźczym.
- Wpływ krzywdzenia na rozwój dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem płci i wieku dzieci – ofiar przemocy.
- Rozpoznawanie objawów krzywdzenia u dzieci w różnych środowiskach (rodzina, szkoła, placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki zbiorowego zakwaterowania dla osób z Ukrainy).
- Przegląd stosowanych rozwiązań dotyczących współpracy interdyscyplinarnej różnych instytucji w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem i przemocą.
- Dobre praktyki w zakresie reagowania na krzywdzenie dzieci (minimum cztery case study, w tym, co najmniej jedno dotyczące dzieci z doświadczeniem uchodźczym).

W 18 edycjach przeszkolono łącznie 497 osób, w tym 62 sędziów, 2 asesorów sądowych, 46 asystentów sędziego, 22 referendarzy sądowych, 27 prokuratorów, 4 asesorów prokuratury, 32 asystentów prokuratora, 290 kuratorów zawodowych, 12 aplikantów kuratorskich.

3. Szkolenie pt. „Szacowanie ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka oraz rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dziecka”, sygnatura KR1/25. Zagadnienia szczegółowe jakie zaplanowano do tego szkolenia to m.in.:

- Rodzina w ujęciu systemowym: specyficzne cechy rodziny przemocowej; rodzaje i formy krzywdzenia dziecka; role dzieci w rodzinach przemocowych; problemy motywacyjne związane z ujawnieniem krzywdzenia; ujawnienie krzywdzenia w warunkach kryzysów rodzinnych i problem fałszywych oskarżeń.

- Psychologiczny obraz dziecka krzywdzonego.
- Szacowanie ryzyka krzywdzenia dziecka.

W ramach dwóch edycji przeszkolono łącznie 87 zawodowych kuratorów rodzinnych.

4. Szkolenie pt. „Interwencja wobec przemocy domowej”.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- definicje ustawowe „przemocy domowej”, „osoby doznającej przemocy”, „sprawcy przemocy”;
- zasady działania i zadania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych – współpraca z kuratorem sądowym;
- realizacja procedury „Niebieskiej Karty” – czynności wobec osoby doznającej przemocy i wobec sprawcy przemocy;
- pozycja dziecka doznającego przemocy w procedurze;
- oddziaływania grupy diagnostyczno pomocowej wobec sprawcy przemocy;
- uprawnienia Policji w zakresie stosowania nakazu opuszczenia mieszkania/zakazu zbliżania się do mieszkania lub osoby doznającej przemocy/zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy;
- zabezpieczenie dziecka doświadczającego przemocy domowej – uprawnienia pracownika socjalnego do zabezpieczenia dziecka na podstawie art. 12a ustawy;
- uprawnienia Policji w zakresie zapewnienia dziecku bezpieczeństwa.

W 2 edycjach szkolenia przeszkolono łącznie 100 kuratorów zawodowych.

5. Szkolenie pt. „Rozstanie rodziców, kontakty i piecza naprzemienna – perspektywa dziecka i rodziców”.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- Rozpad rodziny a psychologiczne funkcjonowanie dzieci: rozstanie rodziców a psychologiczne funkcjonowanie dzieci w różnych okresach rozwojowych;
- Wpływ dynamiki kryzysu w rodzinie (przyczyny, przebieg, strategie postępowania dorosłych itp.) na funkcjonowanie dzieci – czynniki ochronne i czynniki ryzyka.

- Od relacji w parze do relacji rodzicielskiej – wyzwania rodzicielstwa w sytuacji okołorozwodowej (związanej z rozstaniem): współpraca po rozstaniu – uwarunkowania powodzenia i przyczyny trudności;
- Porozumienie dotyczące sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej między rodzicami;
- Obecność kuratora sądowego przy kontakcie osoby uprawnionej z małoletnim: czynności kierownika ZKSS i sądowego kuratora rodzinnego związane z wykonaniem orzeczenia o obecności kuratora w kontaktach rodzica z dzieckiem wynikające z:
 - a) ustawy z 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych,
 - b) Rozporządzenia MS z dnia 12 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych,
 - c) Zarządzenia MS z 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji sądowej.
- Rola kuratora sądowego uczestniczącego w kontaktach rodzica z dzieckiem.

W ramach edycji KR4/25/1 przeszkolono łącznie 57 osób, w tym 16 sędziów oraz 41 zawodowych kuratorów rodzinnych. W ramach edycji KR4/25/2 przeszkolono łącznie 50 osób, w tym 19 sędziów oraz 31 zawodowych kuratorów rodzinnych.

6. Szkolenie pt. „Metodyka pracy kuratora rodzinnego”.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- rozpoznawanie problemów w funkcjonowaniu rodziny/osób (alkoholizm, narkomania, przemoc domowa, nieprawidłowości opiekuńczo-wychowawcze);
- ocena sytuacji rodziny/osoby – ocena wstępna w toku wywiadu środowiskowego, etapy metodycznego działania kuratora; planowanie działań profilaktycznych i naprawczych oraz realizacja planu pracy w nadzorze;
- współpraca kuratora rodzinnego z pozostałymi instytucjami udzielającymi wsparcia rodzinie/osobie objętej nadzorem;
- okresowa ewaluacja efektywności podejmowanych działań; sposób dokumentowania czynności podejmowanych w różnych kategoriach spraw.

W dwóch edycjach wskazanego szkolenia przeszkolono łącznie 92 kuratorów zawodowych.

7. Szkolenie pt. „Czynności z udziałem osoby poniżej 18. roku życia – rozpoznawanie syndromów krzywdzenia dziecka”.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- wysłuchanie małoletniego/nieletniego, przesłuchanie małoletniego pokrzywdzonego; reprezentant dziecka, rozstrzyganie o istotnych sprawach dziecka, co do których brak porozumienia pomiędzy rodzicami;
- przemoc wobec dziecka – rodzaje (przemoc fizyczna, emocjonalna, seksualna, zaniedbywanie dziecka, bycie świadkiem przemocy przez dziecko), rozpoznawanie różnych form krzywdzenia dziecka;
- charakterystyka sprawców stosowania przemocy; dynamika ujawniania przez dzieci przemocy (czynniki wpływające na ujawnianie przez dzieci swoich doświadczeń);
- małoletni jako źródło dowodowe (funkcjonowanie dzieci i młodzieży w różnych okresach rozwojowych w aspekcie ich udziału w czynnościach procesowych);
- przeciwwskazania do udziału dziecka w czynnościach procesowych; podstawa powołania biegłego psychologa do udziału w czynnościach procesowych z udziałem dziecka.

W dwóch edycjach przeszkolono łącznie 68 osób, w tym 58 sędziów, 1 asystenta sędziego, 1 prokuratora, 8 kuratorów zawodowych.

8. Szkolenie pt. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- rola prokuratora w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- postępowanie zabezpieczające w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego

bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;

- zadania kuratorów sądowych, asystentów rodziny, pracowników ośrodków pomocy społecznej i pomocy rodzinie w zakresie ochrony osób pokrzywdzonych.

Szkolenie przewidziano w formule online (e-seminarium) i odbyło się 14 listopada 2025r. Przeszkolono łącznie 86 osób, w tym 18 sędziów, 5 asesorów sądowych, 1 referendarza sądowego, 32 asystentów sędziego, 13 prokuratorów, 17 asystentów prokuratora.

9. Szkolnie pt. „Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece popełniane na szkodę małoletniego pokrzywdzonego”.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- przemoc rodzinna, sprawca i ofiary przemocy domowej;
- metodyka prowadzenia postępowań karnych w sprawach o przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece z uwzględnieniem małoletniego pokrzywdzonego;
- dziecko jako ofiara przestępstwa przemocy w rodzinie oraz przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności;
- metodyka postępowania z małoletnim świadkiem /pokrzywdzonym w sprawach przeciwko rodzinie i opiece, stosowanie art. 185a k.p.k. i art.185b k.p.k.;
- pomoc ofiarom przestępstw – ocena potrzeb i inicjowanie wsparcia udzielanego pokrzywdzonym, współpraca z organizacjami powołanymi do pomocy pokrzywdzonym, instytucje pomocowe;
- skuteczna pomoc dziecku krzywdzonemu i zapobieganie zjawisku;
- zakres informacji przekazywanych przedstawicielom pokrzywdzonych małoletnich przez organy postępowania na temat ich praw i możliwości uzyskania pomocy.

Przeszkolono łącznie 49 osób, w tym 7 sędziów, 4 asesorów sądowych, 12 asystentów sędziów, 13 prokuratorów, 6 asesorów prokuratury, 7 asystentów prokuratorów.

Szkolenie realizowane w 2026 roku

1. Szkolenie pt. „Sprawy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w postępowaniu cywilnym– wybrane zagadnienia”.

Szkolenie poświęcone zostanie analizie przebiegu postępowania toczącego się na podstawie art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia w trybie online to m.in.:

- przesłanki orzeczenia nakazu lub zakazu na podstawie art. 11a u.p.p.d.;
- postępowanie przed sądem (właściwość rzeczowa i miejscowa, doręczenia, wymogi formalne wniosku, uczestnicy postępowania);
- sposoby zakończenia postępowania, redakcja orzeczenia;
- zmiana lub uchylenie postanowienia i postępowanie przed sądem II instancji; postępowanie zabezpieczające;
- wykonanie orzeczenia z art.11a u.p.p.d. i odpowiednie stosowanie przepisów o egzekucji dotyczących obowiązku opróżnienia lokalu służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych.

Adresatami tego szkolenia będą sędziowie, asesory sądowi i referendarze sądowi orzekający w wydziałach cywilnych i rodzinnych i nieletnich, asystenci sędziów orzekający w tych wydziałach, a także prokuratorzy i asesory prokuratury zajmujący się sprawami z zakresu prawa cywilnego.

2. Szkolenie pt. „Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece popełniane na szkodę małoletniego pokrzywdzonego – wybrane zagadnienia”.

Przedmiotem tego stacjonarnego szkolenia jest omówienie metodyki prowadzenia postępowań karnych w sprawach dotyczących wymienionej kategorii przestępstw ma na celu wzmocnienie ochrony osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie, w szczególności pokrzywdzonych małoletnich. W trakcie szkolenia omówiona zostanie problematyka

dotycząca przestępstw z zakresu przemocy seksualnej i obyczajności z udziałem małoletnich jako pokrzywdzonych przestępstwem. Szkolenie wpisuje się w założenia Krajowego Planu Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023-2026.

3. Szkolenie pt. „Czynności z udziałem osoby poniżej 18 roku życia – rozpoznawanie syndromów krzywdzenia dziecka”.

Seminarium ma na celu uzupełnienie specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych z zakresu prowadzenia czynności z osobami, które nie ukończyły 18 lat, rozpoznawania symptomów krzywdzenia dziecka i zabezpieczenia interesu dziecka w sytuacji sporu między rodzicami albo opiekunami.

4. Szkolenie pt. „Wysłuchanie małoletniego – aspekt psychologiczny”.

Szkolenie ma przygotować sędziów orzekających w wydziałach rodzinnych i nieletnich do przeprowadzenia czynności wysłuchania, w szczególności nawiązania właściwej komunikacji i rozpoznania rzeczywistej woli dziecka.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia o formule stacjonarnego seminarium to m.in.:

- zasady prowadzenia czynności wysłuchania małoletniego;
- przygotowanie dziecka do wysłuchania;
- warunki sprzyjające nawiązaniu kontaktu z dzieckiem;
- metody i sposób rozmowy (komunikacji): – z dzieckiem z deficytami psychicznymi (spektrum autyzmu, zespół Aspergera), – z dzieckiem doświadczającym przemocy (fizycznej, psychicznej, seksualnej), – z dzieckiem z rodziny z problemem alkoholowym;
- rozpoznawanie rzeczywistych potrzeb dziecka i jego autonomicznej woli.

5. Szkolenie pt. „Konwencja dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę”.

Szkolenie online ma ugruntować wiedzę i wskazać dobre praktyki w rozpoznawaniu spraw na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę sporządzonej w Hadze 25 października 1980 r.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- bezprawne uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka; ustalenie miejsca stałego pobytu dziecka;
- czynności podejmowane przez Organ Centralny;
- przesłanki uzasadniające nakazanie powrotu dziecka; podstawy oddalenia wniosku o nakazanie powrotu dziecka – art. 13 Konwencji;
- wybrane zagadnienia proceduralne (sąd właściwy do rozpoznania zażalenia na postanowienie w przedmiocie nakazania powrotu dziecka);
- wykonywanie orzeczeń dotyczących nakazania powrotu dziecka lub oddalających wniosek;
- wpływ postępowania o powrót dziecka na inne toczące się postępowania opiekuńcze.

Adresatami tego szkolenia będą sędziowie orzekający w wydziałach rodzinnych i nieletnich oraz asystenci sędziów orzekających w tych wydziałach z pierwszeństwem zapisu dla sędziów konwencyjnych, a także prokuratorzy i asesory prokuratury zajmujący się sprawami cywilnymi.

6. Szkolenie pt. „Ustalanie kontaktów z dzieckiem”.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia online to m.in.:

- postępowanie dowodowe – prawidłowość formułowania tez dowodowych w zakresie zlecenia badań i sporządzania dowodu z opinii OZSS;
- wysłuchanie małoletniego; ustalanie kontaktów z dziećmi;
- przesłanki i celowość orzeczenia udziału kuratora sądowego przy kontaktach z małoletnimi;
- działania przymuszające do postępowania zgodnego z treścią orzeczenia sądu, zobowiązanie do zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, zwrot wydatków poniesionych w związku z wykonywaniem kontaktów;

- zagrożenie dobra dziecka jako przesłanka zakazania utrzymywania kontaktów z dzieckiem.

Adresatami tego szkolenia będą sędziowie orzekający w wydziałach rodzinnych i nieletnich oraz asystenci sędziów orzekających w tych wydziałach, a także prokuratorzy i asesory prokuratury zajmujący się sprawami cywilnymi.

7. Szkolenie pt. „Ustalanie pieczy naprzemiennej”.

Celem stacjonarnego seminarium jest przedstawienie sytuacji dziecka i jego funkcjonowania w przypadku rozpadu rodziny, jak również skutków ustalenia pieczy i kontaktów z małoletnim w sytuacji dużego konfliktu rodzicielskiego.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- dziecko w sytuacji rozpadu rodziny i odseparowania od jednego z rodziców (konsekwencje psychiczne, emocjonalne, wychowawcze, poznawcze);
- podstawy prawne i faktyczne wydania orzeczenia ustalającego pieczę naprzemienną;
- ustalenie kontaktów z małoletnim w przypadku orzeczeń o pieczy naprzemiennej; kontakty z dzieckiem w sytuacji dużego konfliktu;
- konsekwencje opieki naprzemiennej dla sytuacji wychowawczej dziecka, czynniki istotne dla prawidłowego funkcjonowania małoletniego.

Adresatami tego szkolenia będą sędziowie orzekający w wydziałach rodzinnych i nieletnich oraz asystenci sędziów orzekających w tych wydziałach, a także prokuratorzy i asesory prokuratury zajmujący się sprawami cywilnymi.

8. Szkolenie pt. „Praca kuratorów sądowych w obszarach interwencji – wybrane zagadnienia”.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- praca z osobami uzależnionymi i ich rodzinami;
- praca z osobą stosującą przemoc;

- sytuacja dziecka w rodzinie alkoholowej;
- nowa procedura zabezpieczenia sytuacji dziecka w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia – art. 12a znowelizowanej Ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- nowy model pracy z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc wobec dziecka w procedurze tzw. Niebieskiej karty w świetle Rozporządzenia Rady Ministrów z 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
- superwizja jako narzędzie wspomagające kuratora sądowego w prowadzeniu pracy resocjalizacyjnej; sztuka motywowania a dialog motywacyjny.

Adresatami tego szkolenia będą zawodowi kuratorzy dla dorosłych.

9. Szkolenie pt. „Szacowanie ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka oraz rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dziecka”.

Celem tego szkolenia o formule stacjonarnego seminarium jest nabycie przez kuratorów sądowych kompetencji w rozpoznawaniu symptomów krzywdzenia dziecka oraz szacowania ryzyka krzywdzenia dziecka.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- zjawisko krzywdzenia dzieci – formy krzywdzenia, objawy krzywdzenia fizycznego/psychicznego/seksualnego;
- szacowanie ryzyka jako narzędzie wspierające podejmowanie działań profilaktycznych; szacowanie ryzyka krzywdzenia dziecka;
- planowanie działań profilaktycznych i interwencyjnych wobec rodzin, w których istnieje ryzyko/dochodzi do krzywdzenia dzieci.

Adresatami tego szkolenia będą zawodowi kuratorzy rodzinni.

10. Szkolenie pt. „Zadania kuratorów sądowych w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy”.

Celem tego szkolenia jest podniesienie kompetencji i poszerzenie wiedzy kuratorów sądowych w zakresie rozpoznania i interwencji w przypadku wystąpienia przemocy.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- zasady działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych;
- zadania grup diagnostyczno pomocowych – udział kuratora sądowego w pracach grupy;
- realizacja procedury „Niebieskiej Karty” – czynności wobec osoby doznającej przemocy i wobec sprawcy przemocy, pozycja dziecka doznającego przemocy w procedurze;
- uprawnienia Policji w zakresie zapewnienia dziecku bezpieczeństwa.

Adresatami tego szkolenia będą zawodowi kuratorzy sądowi.

11. Szkolenie pt. „Praca z małoletnim będącym w kryzysie psychicznym”, sygnatura KR8/26.

Celem tego szkolenia o formule stacjonarnego seminarium jest podniesienie kompetencji kuratorów sądowych w zakresie rozpoznania zachowań podopiecznych wskazujących na istnienie określonych zaburzeń psychicznych czy zachowań mogących prowadzić do samookaleczania czy prób samobójczych.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- objawy wskazujące na istnienie chorób psychicznych/zaburzeń psychicznych/uzależnień od środków psychoaktywnych;
- czynniki zwiększające ryzyko podjęcia próby samobójczej;
- praca z młodzieżą z zaburzeniami psychicznymi i chorobami psychicznymi;
- praca z młodzieżą dotkniętą uzależnieniem od narkotyków/środków psychoaktywnych;
- praca z młodzieżą dokonującą samookaleczeń i podejmującą próby samobójcze.

Adresatami tego szkolenia będą zawodowi kuratorzy rodzinni.

12. Szkolenie pt. „Rozstanie rodziców, kontakty i piecza naprzemienna – perspektywa dziecka i rodziców”.

Celem tego szkolenia o formule stacjonarnego seminarium jest pokazanie sytuacji dziecka w momencie rozpadu jego rodziny, która determinuje możliwość ustalenia opieki naprzemienną, jak również wpływa na sposób ustalenia kontaktu z małoletnim.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- rozstanie rodziców – przeżycia dzieci i konsekwencje dla ich funkcjonowania, trudne zachowania dzieci;
- wspólne rodzicielstwo i opieka naprzemienna a potrzeby dziecka; sposób uregulowania kontaktów rodzica z dzieckiem;
- wykonywanie orzeczeń o obecności kuratora przy kontaktach;
- współpraca pomiędzy kuratorem a sądem przy wykonywaniu orzeczenia o kontaktach; rekomendacje odnośnie treści orzeczeń o ustaleniu kontaktów rodzica z dzieckiem.

Adresatami tego szkolenia będą zawodowi kuratorzy rodzinni oraz sędziowie orzekający w wydziałach rodzinnych i nieletnich.

13. Szkolenie pt. „Przymusowe odebranie osoby pozostającej pod władzą rodzicielską lub opieką”.

Celem wskazanego szkolenia jest przedstawienie zasad podejmowania czynności w taki sposób, żeby z jednej strony wykonać orzeczenie, z drugiej nie narazić osoby podlegającej odebraniu na doznanie krzywdy.

Zagadnienia szczegółowe przewidziane do tego szkolenia to m.in.:

- trudności w wykonaniu orzeczenia – ukrycie osoby podlegającej odebraniu, nieadekwatne zachowania osoby zobowiązanej do realizacji postanowienia;
- ocena ryzyka zagrożenia dobra dziecka w trakcie wykonywania czynności;
- przestanki wstrzymania/niewykonania czynności odebrania dziecka;

- wniosek o przymusowe doprowadzenie zobowiązanego nieujawniającego miejsca pobytu osoby, której dotyczy postępowanie o odebranie, wniosek o dokonanie przeszukania pomieszczeń;
- współpraca z Policją, organami opieki społecznej lub przedstawicielami innych instytucji;
- powtarzalność czynności przymusowego odbioru a dobro dziecka.

Adresatami tego szkolenia będą zawodowi kuratorzy rodzinni.

Ad 2

Odnosząc się do pytania o metody i narzędzia diagnostyczne, które wykorzystują specjaliści w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów wskazać należy, że zgodnie z pkt. 8.2 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z 1 lutego 2016 r. w sprawie ustalenia standardów metodologii opiniowania w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów (dalej: standardy metodologii) organizacja procesu diagnostycznego i dobór metod badawczych należą wyłącznie do decyzji specjalistów. Specjaliści są w tym zakresie niezależni zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów (dalej ustawa).

Ponadto zgodnie z pkt 9.6 standardów metodologii, badający mają prawo samodzielnie dobierać techniki badawcze, które uznają za adekwatne do rozwiązania konkretnych problemów diagnostycznych. Natomiast diagnoza końcowa powinna być wynikiem całościowej analizy, interpretacji i integracji danych pozyskanych wszystkimi metodami badawczymi, zgodnie z pkt 9.7. standardów metodologii.

Z kolei punkt 9.9 standardów metodologii wskazuje, że badający mają obowiązek doskonalenia swoich kompetencji zawodowych zarówno w zakresie prawidłowego stosowania technik diagnostycznych, jak i opiniowania. Dodatkowo zgodnie z pkt 9.8 standardów metodologii warsztat pracy badających powinien być na bieżąco aktualizowany i uzupełniany o narzędzia i techniki spełniające wartości metodologiczne w ich najnowszej wersji. Specjaliści mają prawo samodzielnie dobierać techniki badawcze,

które uznają za adekwatne do rozwiązania konkretnych problemów i pytań badawczych wskazanych przez sąd oraz postawionych hipotez. Ponadto art. 11 ustawy nakłada na kierownika zespołu i specjalistów obowiązek wykonywania swoich czynności z najwyższą starannością, zgodnie z aktualnymi wskazaniami wiedzy i nauki oraz z zasadami i etyką wykonywanego zawodu, bezstronnie i terminowo. Są oni również zobowiązani do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.

Na podstawie art. 1 ustawy specjaliści zatrudnieni w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów (ozss) sporządzają opinie w sprawach rodzinnych i opiekuńczych oraz w sprawach nieletnich, na zlecenie sądu lub prokuratora oraz na podstawie przeprowadzonych badań psychologicznych, pedagogicznych lub lekarskich. Natomiast sąd wydając postanowienie na badanie wskazuje zakres badania.

Ad 3 i 4

Ministerstwo Sprawiedliwości nie gromadzi danych dotyczących liczby specjalistów zatrudnionych w ozss, posiadających certyfikaty lub inne formalne potwierdzenia kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy, jak również nie gromadzi danych dotyczących zgłaszania przemocy przez uczestników badania w trakcie przeprowadzenia procesu diagnostycznego w ozss.

Uwzględnienie faktu przemocy w rodzinie zostało uregulowane w pkt. 4.2 standardów metodologii: „W przypadku pozyskania w trakcie badań informacji wykraczających poza tezy dowodowe organu zlecającego, a wskazujących na występowanie przemocy w rodzinie, naruszenia dobra małoletniego lub nieletniego, informacje te należy uwzględnić w opinii”. W związku z tym, na specjalistów ozss został nałożony obowiązek zawarcia w opinii informacji powziętych w trakcie procesu diagnostycznego dotyczących faktu występowania przemocy w rodzinie.

Ad 5

W latach 2019-2026 do Ministerstwa Sprawiedliwości wpłynęło 275 skarg dotyczących opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów. Ze względu na zmianę systemu informatycznego dane obejmujące lata 2016-2018 zostały zarchiwizowane.

Z wyrazami szacunku

Sławomir Pałka

Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/